

BANK XIZMATLARINING TRANSFORMATSIYASI VA MOLIYAVIY TEXNOLOGIYALARNING ROLI

Azimova Nasiba Shuxratovna

Muhammad al-Xorazmiy nomidagi TATU tadqiqotchisi

Аннотация

Fintech – bu moliyaviy texnologiyalarni anglatadigan biznes va bank xizmatlari sohasi hisoblanadi. U moliyaviy xizmatlar sohasida qo'llaniladigan texnologiyalar bo'lib, mobil to'lovlar, pul o'tkazmalari, kreditlar, mablag' yig'ish, aktivlar va mulk boshqaruvi kabi yo'nalishlarni o'z ichiga oladi. So'nggi yillarda Fintech'ga bo'lgan investitsiyalar keskin oshib bormoqda va bu jarayon davom etishi kutilmoqda. Chunki Fintech faqat moliyaviy xizmatlar sohasi bilan cheklanib qolmay, balki moliyaviy xizmatlar bilan shug'ullanadigan barcha kompaniyalar va Fintech startaplariga ham taalluqlidir. Ushbu startaplar tezkor va innovatsion bo'lib, mavjud tizimlarga sezilarli ta'sir ko'rsatishi va an'anaviy moliyaviy tizimni tezda o'zgartirishi mumkin.

Fintech texnologiyalarga asoslangan mahsulot va xizmatlar majmuasi bo'lib, an'anaviy moliyaviy xizmatlarning sifatini oshirishga xizmat qiladi. Bu xizmatlar tezkor va qulay bo'lib, ko'pincha Fintech startap kompaniyalari tomonidan ishlab chiqiladi. Ushbu kompaniyalar mavjud moliyaviy xizmat ko'rsatuvchi tashkilotlar bilan hamkorlik yoki raqobat asosida chakana va korporativ bank xizmatlarini yaxshilashga intiladi. Ushbu maqola moliyaviy texnologiyalar tushunchasi va ularning ahamiyatiga, shuningdek, banklar hamda Fintech kompaniyalari o'rtasidagi hamkorlikdan har ikki tomon qanday foyda ko'rishiga aniqlik kiritishga qaratilgan.

Kalit so'zlar: Banklar, moliyaviy texnologiyalar, moliyaviy xizmatlar, axborot tizimlari.

Аннотация

Fintech – это сфера бизнеса и банковских услуг, связанная с финансовыми технологиями. Она включает технологии, применяемые в сфере финансовых услуг, такие как мобильные платежи, денежные переводы, кредиты, сбор средств, управление активами и капиталом. В последние годы инвестиции в Fintech значительно выросли, и ожидается, что эта тенденция сохранится, поскольку Fintech не ограничивается только сферой финансовых услуг, но также охватывает все компании, работающие в сфере финансов, и Fintech-стартапы. Эти стартапы являются быстрыми и инновационными, оказывая значительное влияние на существующие системы и потенциально трансформируя традиционную финансовую систему.

Fintech представляет собой комплекс технологически основанных продуктов и услуг, направленных на повышение качества традиционных финансовых сервисов. Эти услуги быстрые и удобные, и в большинстве случаев разрабатываются Fintech-стартапами. Такие компании либо сотрудничают с существующими финансовыми учреждениями, либо конкурируют с ними, стремясь улучшить розничные и корпоративные банковские услуги. Данная статья посвящена понятию финансовых технологий, их значимости, а также выгодам сотрудничества между банками и Fintech-компаниями.

Ключевые слова: Банки, финансовые технологии, финансовые услуги, информационные системы.

Abstract

Fintech is a business and banking services sector that refers to financial technologies. It includes technologies applied in the financial services industry, such as mobile payments, money transfers, loans, fundraising, asset, and wealth management. In recent years, investments in Fintech have been growing rapidly, and this trend is expected to continue. This is because Fintech is not limited to the financial services sector but also applies to all companies engaged in financial services and Fintech startups. These startups are fast and innovative, significantly impacting existing systems and potentially transforming traditional financial systems.

Fintech represents a range of technology-based products and services that improve the quality of traditional financial services. These services are fast and convenient, often developed by Fintech startup companies. Such companies either collaborate with or compete against existing financial service providers to enhance retail and corporate banking services. This article focuses on the concept and importance of financial technologies, as well as the mutual benefits of cooperation between banks and Fintech companies.

Keywords: Banks, financial technologies, financial services, information systems.

KIRISH

Moliyaviy xizmatlar sohasida faoliyat yurituvchi mutaxassislar uchun hozirgi bosqich muhim ahamiyat kasb etadi. Texnologik innovatsiyalarning mislsiz o'sishi biznes yuritish usullarini, pul o'tkazmalarini hamda kundalik moliyaviy operatsiyalarni tubdan o'zgartirdi. Bugungi kunda moliyaviy texnologiyalar sohasi dunyo miqyosida qaror qabul qiluvchilar tomonidan eng ko'p qo'llab-quvvatlanayotgan sohalardan biriga aylanmoqda. Ushbu muhim sektor texnologik inqilobga sabab bo'lish, innovatsiyalar va samaradorlik orqali farovonlik hamda o'sishni ta'minlash salohiyatiga ega bo'lgani tufayli, 2022-yilga kelib sohaga yo'naltirilgan investitsiyalar hajmi 15 milliard AQSh dollariga yetishi kutilgan edi. Rivojlanayotgan mijozlar ehtiyojlarini qondirish uchun yanada ilg'or moliyaviy texnologiyalarni yaratish dolzarb masalalardan biri bo'lib qolmoqda.

Har qanday mamlakat yangi sanoat tarmog'ining o'sishi va rivojlanishiga imkon berish uchun startaplarni hamda tadbirkorlik faoliyatini qo'llab-quvvatlovchi muhit yaratishi lozim. Chunki to'g'ri tashkil etilgan biznes tizimlari texnologiyalar sohasidagi startaplarni uchun global markazlarning shakllanishiga yordam beradi.

Ijobiy muhit yaratishning asosiy tarkibiy qismlaridan biri ekotizimni barpo etish va tartibga soluvchi me'yoriy-huquqiy asoslarni ishlab chiqishdan iborat bo'lib, bu mamlakat yoki mintaqada biznes yuritish jarayonini yengillashtiradi. Shu nuqtai nazardan, ayrim davlatlar Fintech sohasidagi startaplarni rivojlantirishni rag'batlantirishda yetakchilik qilmoqda.

ADABIYOTLAR SHARHI

Ushbu bo‘limda Fintech va bank xizmatlarining transformatsiyasi hamda ularning o‘zaro hamkorligi sohasidagi dolzarb adabiyotlar tahlil qilinadi. Tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, “Fintech” atamasi an’anaviy moliyaviy xizmatlar va zamonaviy innovatsion texnologiyalarni uyg‘unlashtiruvchi yechimlarni ifodalaydi (Dorfleitner, Hornuf, & M., 2017; Yusuf, 2021)¹. Fintech kompaniyalari, odatda startap shaklida tashkil etilib, mijozlarga tezkor, qulay va arzon xizmatlarni taqdim etishga yo‘naltirilgan bo‘lsa, ular bank sektorining an’anaviy o‘yinchilariga qarshi raqobatbardoshlikni oshirishga xizmat qiladi (Gomber, Peter, 2018)². Shu bilan birga, banklar yangi texnologiyalar va raqobatchilar bilan kurashish uchun Fintech investitsiyalariga e‘tibor qaratmoqda (Claessens, 2009).³ Adabiyotlarda, shuningdek, iqtisodiy razvedka va axborot boshqaruvi tizimlarining tashkilotlarning samaradorligiga ta’siri haqida ham keng yoritilgan. Ularning ta’kidlashicha, tashkilotlar axborot va bilimga asoslangan iqtisodiyotda raqobatbardoshlikni oshirish uchun samarali axborot almashish va boshqaruv tizimlariga tayanishlari zarur (Ferrini, Caterina 2018).⁴ Ushbu adabiyotlar asosida Fintech’ning bank xizmatlarini isloh qilishdagi roli, mijozlarga yo‘naltirilgan innovatsiyalar va tartibga solish muhitining ahamiyati yoritiladi.

METODOLOGIYA

Ushbu tadqiqotda sifatli tahlil yondashuvi asos qilib olingan bo‘lib, ikkilamchi ma’lumotlar tahlili yordamida Fintech va bank xizmatlarining transformatsiyasi masalalari o‘rganildi. Tadqiqot quyidagi bosqichlardan iborat: Manbalarni tanlash Ilmiy jurnallar, tadqiqot maqolalari, tahririy maqolalar, rasmiy hujjatlar va veb-saytlardan olingan ikkilamchi ma’lumotlar asosida materiallar yig‘ildi. Bu jarayonda yuqoridagi adabiyotlar tahlilida qayd etilgan manbalar ham inobatga olindi. Ma’lumotlarni tahlil qilish

Yig‘ilgan ma’lumotlar mavzuga doir asosiy tushunchalar, metodlar va ilg‘or tajribalar nuqtayi nazaridan o‘rganildi. Bank xizmatlari, Fintech kompaniyalarining innovatsion yondashuvlari, mijozlar xatti-harakatlari hamda tartibga soluvchi muhitning o‘rni tadqiqotning diqqat markazida bo‘ldi. Taqqoslash va sintez An’anaviy bank xizmatlarini Fintech yechimlari bilan solishtirish orqali ularning samaradorligi va bozordagi raqobatbardoshligini aniqlash maqsadida ma’lumotlar sintezi amalga oshirildi. Tavsiyalar ishlab chiqish Tadqiqot natijalari asosida banklar va Fintech kompaniyalari o‘rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish hamda tizimni takomillashtirish bo‘yicha tavsiyalar ishlab chiqildi.

¹ Dorfleitner, Hornuf, & M., 2017; Yusuf,. "Financial Technology (FinTech) and its role in supporting the financial and banking services sector." *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences* 11.8 (2021): 1793-1802.

² Gomber, Peter, et al. "On the fintech revolution: Interpreting the forces of innovation, disruption, and transformation in financial services." *Journal of management information systems* 35.1 (2018): 220-265.

³ Claessens, Stijn. "Competition in the financial sector: Overview of competition policies." *The World Bank Research Observer* 24.1 (2009): 83-118.

⁴ Ferrini, Caterina. "Le lingue e i profili sociolinguistici dei neoemigrati italiani nel mondo: tra cervelli, braccia e ipotesi di "innesti"." *Italian Canadiana* 32 (2018): 31-54.

Ushbu metodologik yondashuv orqali tadqiqot bank xizmatlarining transformatsiyasi va Fintech'ning ularning sifatini oshirishdagi o'zni haqida puxta xulosalarga erishishga yo'naltirilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

“Fintech” atamasi moliyaviy xizmatlar va zamonaviy innovatsion texnologiyalarni o'zaro uyg'unlashtirgan kompaniyalar yoki ularning vakillarini anglatadi.¹ Moliyaviy texnologiyalar axborot va kommunikatsiya texnologiyalari bilan chambarchas bog'liq bo'lib, bu sohada tashkilotlar moliyaviy xizmatlarni yanada samarali va kam xarajat bilan taqdim etish maqsadida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanadilar.

Fintech atamasi ushbu sohada faoliyat yurituvchi har qanday muassasani o'z mijozlariga innovatsion texnologik yechimlarni taklif etish orqali moliyaviy xizmatlarni rivojlantirishga qaratilganligini anglatadi. Odatda, bu soha startup kompaniyalari tomonidan rivojlantiriladi va ular moliyaviy xizmatlar sohasidagi an'anaviy o'yinchilarning bozor ulushini egallashga harakat qiladilar.²

Banklar odatda yangi kirib kelgan raqobatchilar – ya'ni, asosan bank-moliya sektori vakillari bo'lmagan kompaniyalar – bilan kurashish maqsadida Fintech investitsiyalariga yo'naltirilmoqda. Shu nuqtai nazardan, iqtisodiy razvedka (economic intelligence) jarayonining asosiy maqsadlarini muhokama qilish mumkin. Iqtisodiy razvedka asosan axborot texnologiyalariga asoslanib, tashkilotlarning o'zaro axborot almashish jarayonini o'z ichiga oladi. Lekin, ba'zi sektorlar mavjud bo'lib, ularning raqobat va tijoriy xavfi pastroq bo'lishi sababli, iqtisodiy razvedka jarayoni faqat raqobatchilarni o'rganish yoki axborot tizimlarini ortiqcha himoya qilish bilan cheklanib qolmaydi.

Shuning uchun, iqtisodiy razvedkaning asosiy maqsadlari boshqaruv tizimiga ham kengayishi lozim. Bugungi kunda tashkilotlar axborot va bilimlarga asoslangan iqtisodiyot sharoitida rivojlanmoqda, ularning muvaffaqiyati esa to'plangan va ishlab chiqarilgan axborotni rasmiy va norasmiy kanallar orqali tarqatish qobiliyatiga bog'liq. Shu bois, tashkilotlarning iqtisodiy samaradorligi ular tomonidan axborotni boshqarish usullariga bevosita bog'liqdir.³

Moliyaviy texnologiyalar institutlari quyidagi asosiy jihatlar asosida faoliyat yuritadi: Innovatsion texnologiyalardan foydalanish: Xususan, mobil telefonlar, kompyuterlar yoki internet va boshqa aloqa tarmoqlariga ulangan raqamli qurilmalar orqali yakuniy mijozlarga an'anaviy operatorlarga qaraganda yanada boyroq yoki arzonroq mahsulot va xizmatlarni taqdim etish. Mijozlarning xatti-harakatlaridagi o'zgarishlar:

Mobil aloqa, ijtimoiy tarmoqlardagi geoteglar va shuningdek, mos huquqiy va tartibga soluvchi muhit yaratish. Banklar bilan yaxshi hamkorlik va o'zaro

¹ Dorfleitner, Gregor, and Lars Hornuf. "FinTech und Datenschutz." Springer Books (2019).

² Gomber, Peter, et al. "On the fintech revolution: Interpreting the forces of innovation, disruption, and transformation in financial services." *Journal of management information systems* 35.1 (2018): 220-265.

³ Ferrini, Caterina. "Le lingue e i profili sociolinguistici dei neoemigrati italiani nel mondo: tra cervelli, braccia e ipotesi di "innesti"." *Italian Canadiana* 32 (2018): 31-54.

munosabatlarni shakllantirish. Moliyaviy va bank xizmatlari sohasida yangi innovatsiyalar joriy etish.¹

Shu Zhang (2020) tomonidan ta'kidlanganidek, moliyaviy texnologiyalar kompaniyalari quyidagi xususiyatlarga ega: Barcha foydalanuvchilarga ochiqlik: An'anaviy moliyaviy xizmatlarda mijozlar asosan ularning katta aktivlarga ega yoki yuqori daromad olishiga qarab baholanadi, shuning uchun bunday xizmatlar faqat ma'lum ijtimoiy qatlamlarga yo'naltiriladi. Fintech kompaniyalari esa barcha ijtimoiy guruhlarni qamrab oladi va kam daromadli mijozlar uchun mahsulotlarni qayta loyihalash yoki hamkorlik orqali ularning imkoniyatlarini kengaytirib boradi. Moslashuvchanlik va qulaylik:

Fintech startaplar mijozlarning ehtiyojlarini hisobga olgan holda turli xil to'lov rejalarini taklif qiladi. Xususan, toza energiya va boshqa mahsulotlarni sotib olish uchun kunlik, haftalik yoki oylik to'lovlarni amalga oshirish imkoniyati yaratiladi. Tezkorlik: Katta hajmdagi ma'lumotlarni tahlil qilish imkoniyati fintech kompaniyalariga tezkor xizmat ko'rsatish imkonini beradi. Katta ma'lumotlar, algoritmlar va mashina o'rganish texnologiyalaridan foydalangan holda tranzaksiyalarni bir necha daqiqada amalga oshirish mumkin. An'anaviy sug'urta kompaniyalari va kredit muassasalarida esa sug'urta polisini tasdiqlash yoki kredit berish jarayoni bir necha kun vaqt olishi mumkin.²

Ushbu yondashuv mahsulot va xizmatlarni takomillashtirish hamda mijozlarga moslashtirilgan xizmatlarni taqdim etish imkoniyatini beradi. Kuchli tahlil vositalari biznes egalariga yaxshi qarorlar qabul qilish va yangi imkoniyatlarni qo'lga kiritish imkonini yaratadi.

Garchi moliyaviy texnologiyalar sohasiga kech kirilgan bo'lsa-da, ayniqsa Yaqin Sharq va Shimoliy Afrikaning ayrim mamlakatlarida u hozirgi vaqtda ko'plab afzalliklarni taqdim etmoqda. Moliyaviy texnologiyalar taqdim etadigan asosiy foydalar quyidagicha umumlashtirilishi mumkin (Emilio Segura, 2020):

- Moliyaviy inklyuziyani rag'batlantirish – Bank tizimi bilan aloqaga ega bo'lmagan aholi qatlamlariga moliyaviy xizmatlarni taqdim etish orqali iqtisodiy o'sish va iqtisodiy faoliyatni diversifikatsiyalashga hissa qo'shadi.
- Kichik va o'rta bizneslar uchun muqobil moliyalashtirish manbalarini kengaytirish – An'anaviy bank kreditlariga ega bo'lish imkoniyati cheklangan tadbirkorlik subyektlariga moliyaviy texnologiyalar yangi moliyaviy vositalarni taqdim etish imkonini beradi.
- Moliyaviy barqarorlikni ta'minlash – Texnologiyalardan foydalanish orqali tartibga solish talablari va risklarni boshqarish tizimini mustahkamlashga xizmat qiladi.

¹ Leong, Kelvin, and Anna Sung. "FinTech (Financial Technology): what is it and how to use technologies to create business value in fintech way?." *International journal of innovation, management and technology* 9.2 (2018): 74-78.

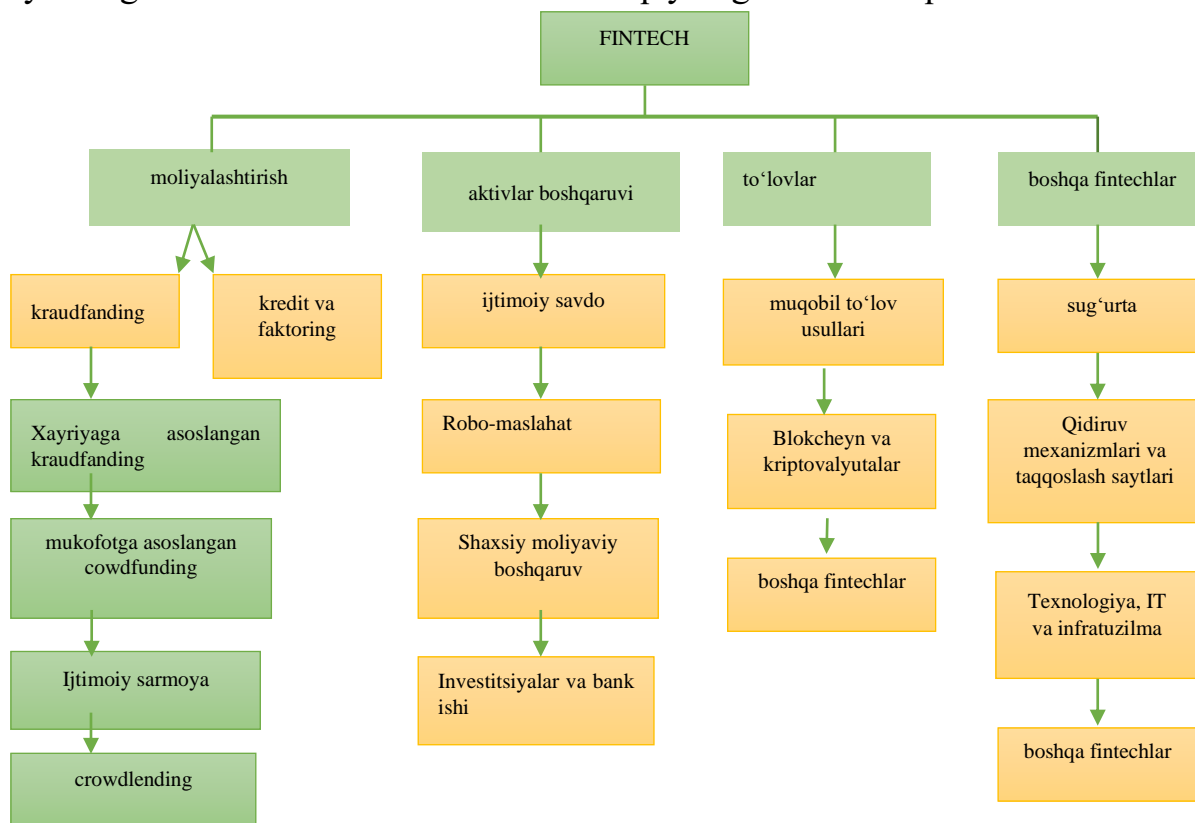
² Agarwal, Sumit, and Jian Zhang. "FinTech, lending and payment innovation: A review." *Asia-Pacific Journal of Financial Studies* 49.3 (2020): 353-367.

- Tashqi savdo va xorijda ishlovchi ishchilar jo‘natmalarini yengillashtirish – Chegara orqali pul o‘tkazmalarini tez, samarali va arzon usulda amalga oshirish mexanizmlarini taqdim etish orqali.

- Elektron to‘lov tizimlaridan foydalanish – Davlat operatsiyalarining samaradorligini oshirishga yordam beradi. Shu bilan birga, tegishli tartibga solish, iste‘molchilarni himoya qilish va axborot xavfsizligi bo‘yicha bo‘shliqlarni bartaraf etish uchun qo‘shimcha islohotlarni talab qiladi.

So‘nggi besh yil ichida moliyaviy texnologiyalarga global investitsiyalar jadal o‘shishga erishdi va kelajakda ham sezilarli darajada oshishi kutilmoqda. 2012–2015-yillarda moliyaviy texnologiyalarga yo‘naltirilgan investitsiyalar hajmi o‘n baravardan ko‘proq oshdi. Biroq, 2016-yilda AQShdagi moliyaviy texnologiya kompaniyalari birlashuvlari tufayli global investitsiyalar pasaydi. Shunday bo‘lsa-da, boshqa mintaqalarda, jumladan Yaqin Sharq va Shimoliy Afrikada, investitsiyalar o‘shishi davom etdi va 2017-yilning birinchi yarmida investitsiyalar sezilarli darajada tiklandi.

Moliyaviy texnologiyalar sohasi korxonalari o‘z biznes modellari asosida to‘rtta asosiy toifaga bo‘linishi mumkin. Bu toifalar quyidagi 1-rasm orqali tushuntiriladi.

1-rasm. Moliyaviy texnologiyalar sohasi korxonalari o‘z biznes modellari asosidagi to‘rtta asosiy toifa va ularning turkumlanishi.¹

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, Fintech – bu an’anaviy moliyaviy xizmatlar sohasiga sezilarli darajada innovatsion yechimlar olib kiruvchi soha bo‘lib, u bank xizmatlarining transformatsiyasini ta‘minlashda muhim rol o‘ynaydi. Fintech kompaniyalari mijozlarga yo‘naltirilgan, tezkor va qulay mahsulotlar hamda xizmatlar

¹ Muallif ishlanmasi

taklif etib, banklarning raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, Fintech investitsiyalarining jadal o‘shishi, innovatsion texnologiyalarni joriy etish va tartibga soluvchi muhitni yaxshilash banklar va Fintech kompaniyalari o‘rtasidagi hamkorlikning kelajakdagi istiqbolini kuchaytiradi. Banklar yangi raqobatchilarga qarshi kurashishda Fintech yechimlaridan samarali foydalanib, moliyaviy inklyuziya va iqtisodiy o‘shishga hissa qo‘shishi kutilmoqda. Tadqiqot shuni ta’kidlaydiki, moliyaviy texnologiyalar sohasidagi innovatsiyalar bank xizmatlarini modernizatsiya qilish va mijozlarga yuqori sifatli xizmatlar taqdim etishda asosiy omillardan biri hisoblanadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Bank xizmatlarining transformatsiyasi va moliyaviy texnologiyalarning rivojlanishi zamonaviy moliya tizimining ajralmas qismiga aylanib bormoqda. Fintech texnologiyalarining jadal rivojlanishi an’anaviy bank tizimlariga kuchli ta’sir o‘tkazib, ularning ish faoliyatini innovatsion yondashuvlar asosida qayta shakllantirishga undamoqda. Ushbu jarayon banklarning xizmat sifatini oshirish, tezkor va qulay moliyaviy operatsiyalarni amalga oshirish, shuningdek, mijozlarga moslashtirilgan xizmatlarni taqdim etish imkonini beradi.

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, Fintech kompaniyalari va banklar o‘rtasidagi hamkorlik har ikki tomon uchun ham manfaatli bo‘lib, raqobatbardoshlikni oshirish va moliyaviy xizmatlarni yanada ommalashtirishga xizmat qiladi. An’anaviy bank tizimlari yangi texnologiyalarga moslashish orqali mijozlarning talab va ehtiyojlarini tezkor qondirish imkoniyatiga ega bo‘lishadi, shu bilan birga Fintech startaplari moliyaviy bozorning turli segmentlarini qamrab olib, innovatsion mahsulotlar orqali xizmat ko‘rsatish darajasini oshirishi mumkin.

Shuningdek, tadqiqot Fintech rivojlanishining huquqiy va tartibga solish muhitiga bog‘liqligini ham tasdiqlaydi. Davlatlar tomonidan moliyaviy texnologiyalarni qo‘llab-quvvatlash va ularning huquqiy asoslarini mustahkamlash sohaning barqaror rivojlanishiga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi.

Kelajakda Fintech texnologiyalari yanada rivojlanib, raqamli to‘lovlar, blokcheyn, sun’iy intellekt va katta ma’lumotlar tahlili kabi yo‘nalishlarning o‘shishiga sabab bo‘lishi kutilmoqda. Banklar va Fintech kompaniyalari uchun eng muhim vazifalardan biri innovatsion yechimlarni joriy etish, mijozlar talabini qondirish va moliyaviy xizmatlarning inklyuzivligini oshirishdan iborat bo‘ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Dorfleitner, Hornuf, & M., Yusuf. (2017). "Financial Technology (FinTech) and its role in supporting the financial and banking services sector." *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 11(8), 1793-1802.
2. Gomber, Peter, et al. (2018). "On the fintech revolution: Interpreting the forces of innovation, disruption, and transformation in financial services." *Journal of Management Information Systems*, 35(1), 220-265.
3. Claessens, Stijn. (2009). "Competition in the financial sector: Overview of competition policies." *The World Bank Research Observer*, 24(1), 83-118.

4. Ferrini, Caterina. (2018). "Le lingue ei profili sociolinguistici dei neoemigrati italiani nel mondo: tra cervelli, braccia e ipotesi di 'innesti'." *Italian Canadiana*, 32, 31-54.
5. Dorfleitner, Gregor, & Hornuf, Lars. (2019). *FinTech und Datenschutz*. Springer Books.
6. Gomber, Peter, et al. (2018). "On the fintech revolution: Interpreting the forces of innovation, disruption, and transformation in financial services." *Journal of Management Information Systems*, 35(1), 220-265.
7. Ferrini, Caterina. (2018). "Le lingue ei profili sociolinguistici dei neoemigrati italiani nel mondo: tra cervelli, braccia e ipotesi di 'innesti'." *Italian Canadiana*, 32, 31-54.
8. Leong, Kelvin, & Sung, Anna. (2018). "FinTech (Financial Technology): what is it and how to use technologies to create business value in fintech way?" *International Journal of Innovation, Management and Technology*, 9(2), 74-78.
9. Agarwal, Sumit, & Zhang, Jian. (2020). "FinTech, lending and payment innovation: A review." *Asia-Pacific Journal of Financial Studies*, 49(3), 353-367.
10. Zamar, Mariana Daniela González, & Abad Segura, Emilio. (2020). "La Realidad Aumentada como recurso creativo en la educación: Una revisión global." *Creatividad y sociedad: revista de la Asociación para la Creatividad*, 32, 164-190.

Marketing

ilmiy, amaliy va ommabop jurnali

Muharrir: Xakimov Ziyodulla Axmadovich
Ingliz tili muharriri: Tursunov Boburjon Ortiqmirzayevich
Rus tili muharriri: Kaxramonov Xurshidjon Shuxrat o'g'li
Musahhah: Karimova Shirin Zoxid qizi
Sahifalovchi va dizaynerlar: Sadikov Shoxrux Shuxratovich
Abidjonov Nodirbek Odijon o'g'li

2025-yil, fevral, 2-son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar mas'ul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelavermasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga murojaat qilish mumkin. Ilmiy maqola, ommabop maqola, reklama, hikoya va boshqa ilmiy-ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

Elektron pochta: info@marketingjournal.uz
Bot: [@marketinjournlbot](https://t.me/marketinjournlbot)
Tel.: +998977838464, +998939266610

Jurnalning rasmiy sayti: <https://marketingjournal.uz>

Marketing jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi **Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2024-yil 04-oktabrdagi 332/5 sonli qarori** bilan milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan

"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali 2024-yil 15-martdan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **C-5669517** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan. **Litsenziya raqami: №240874**

"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnalining xalqaro darajasi: **9710**. ГOCT 7.56-2002 " Seriyali nashrlarning xalqaro standart raqamlanishi" davlatlataro standartlari talablari. **Berilgan ISSN tartib raqami: 3060-4621**